

אותיות ונקודות

העיר והכפר בשירת ד. שמעוני

ולא תלין צינו בו לצד ולא תגנה —
אפריתך אפריה קדום ונינוה!

הנה דוקא ד. שמעוני משורר-
האידייליות, שהקדיש את עטו הבהיר
לישוב החלוצי בחיקהשמה מאז ימי
ביל"ו ויער-חדרה שבתקופת העליה
השניה ואחריה ועד ימינו אלה: דוקא
הוא הדבק בשדה וביער וצמוד גם
בתפיסת עולמו ליצירה החלוצית ב-
קבוץ ובמושב — לימד סגוריה על
העיר (העברית) שאותה ראה ראה
כוללת ומקיפה. ראייה כל-בה על כל
הסוב והחיובי המקנן ותוסס קרבה:
.. יקר לי חולף קרוצש ואם פי

הוא פתריש את אונני
ארע פי חיים קרבשך ופעולה

ונעורים בשאונך
ארע פי לא רק קלשון יגבירו קף
פושקי שפמים

נואמים סוקרים צסקנים, גבורי-
הקה וסקוקמוס

פי אם קוצת אפים גם גצקדו.
יפצלו, ייצורי

קרבך צעירים וזקנים פנרום השמש
עד שקצה...

כל כמה שהוא מתרפק על הדר-
הטבע וכמה (מ' צרויה) אל הישוב
החקלאי. אל הקבוץ והכפר היוצר חיי
עם עובד אדמתו ומפריח שממת דר-
רות של גולה ונכר במולדת — הריהו
רואה אף כחיי הכרך הרבה מן הסוב
המעולה, וגם בקימום העיר הפצו.
שכו, יש גם, "עיר גדולה לאלקים".
העובדת, פועלת ויוצרת מזרחה ה-
שמש עד שקעה.

דוד י. זכאי

עוד בשחר ימיה של שירתנו העב-
רית החדשה תופס ניגוד העיר והכפר
נקודת-מוקד בהלך עולמם של יוצריה
מחולליה, בהיותם, רובם ככולם, אנ-
שי העיר והעיירה, הרחוקים ת"ק פר-
סה מהשדה אשר ברכו-ה, הקדישו
או בת שירתם לטבע, לחיי הכפר ו-
עבודת האדמה בה ראו חזות הכל,
לצומת העיר, הכרך אשר שימש כלוב
וסוגר לנפשם, חימיהם, עם ראשית
צמיחתה של חיבת-ציון וביל"ו — יצ-
אה נפשם אל שדות ישראל ואל "אחי
בציון הרחוקים-הקרובים".

עוד בשירי של נפתלי-הרץ ויזל,
ויותר מזה אצל המצייר מאנה ומיכה
יוסן לבנון אבירי שירת-הטבע, וב-
עקבותיהם שאר המשוררים בשירתנו
החדשה — ועד לביאליק ופיכמן גהו-
לי היצירה הלירית בספרותנו — אר-
ברת ועולה, בד כבוד עם השאיפה
הלאומית להתחדשות מבחינה חבר-
תית, הכפיזה הכמוסה אל הטבע, ה-
התרמקות על "שדה ויער" והיציאה מ-
חרצובות-העיר כדי לשמוע "מה דבר
אלקים מן הקמה".

והנה גם לאחר שהשירה בכללה הי-
תה לפרובלמטית אינדיבידואליסטית
או חברתית, ואף הליריזם הסהור מצא
לו מהלכים בקרקעו הסוציאלי של
הכרך, העמידה השירה העברית החד-
שה במרכזה את הנושא הבעייתי של
עיר וכפר, הכרך ההומה על שאונו
והמונו, מזה וחיי-הכפר השלחיים ה-
ישרים, מזה.

בשירו "ינסר לו כלבבו" מרעים
ביאליק את קולו האדיר על הכרך
כטמל כל הרע והמכוער בעולם, כי-
מקור התרמית והשפלות וזבול ממל-
כת השטן:

.. ואקרא קלציי: קן השטן!
מקור קל-נגצי אנוש ותיק קל ונפוח.
גברך, בו מאס קשקנו חסד אלקים